

Monumentnummer*: 516403

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 27 augustus 2001
Kadaster deel/nr 82928/85

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Kring van Dorth Lochem Gelderland

Locatiennaam Locatieomschrijving
Kring van Dorth

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Kring van Dorth A 614

Omschrijving**

Inleiding

Ten noordoosten van Gorssel bevindt zich aan de Dortherweg de JEUGDHERBERG, oorspronkelijk woonhuis, 'De kleine Haar'. Het pand is gesitueerd ten noorden van de Bathmenseweg in de zogenaamde 'Kring van Dorth'. Het pand was in 1910 geschonken door de Noorse koning aan de Opperhoutvester van het Nederlands Koninklijk Huis de heer Tutein Nolthenius. In eerste instantie was het huis opgebouwd in Diepenveen (Aveloo). In 1924 verhuisde de zoon van de Opperhoutvester naar de huidige locatie, waarvoor het pand opnieuw moest worden opgetrokken. De jeugdherberg is gebouwd in Noorse stijl en valt op door de goede verhoudingen en karakteristieke details zoals de rijk uitgevoerde veranda's. Vanaf 1934 is het pand in gebruik als jeugdherberg. Voor 1982 is het pand tijdelijk gesloten geweest wegens brandgevaar. Tijdens deze periode is het pand gerestaureerd door Finse vaklui. In Gorssel bevindt zich een kleiner soortgelijk pand aan de Molenweg 57. Dit pand is als bouw pakket ingevoerd en in 1919 opgebouwd. De verschillende recente bijgebouwen op het terrein vallen niet onder de bescherming.

Omschrijving

De JEUGDHERBERG 'De Kleine Haar' is een donkergebeitst deels onderkelderd landhuis in Noorse stijl, dat is geconstrueerd in houten stapelbouw. Het pand heeft een T-vormige plattegrond en is opgetrokken op een gemetselde borstwering, welke wordt afgesloten

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

door een gemetselde waterslaglijst. De houten gevels van het dwarsgeplaatste voorhuis tellen twee bouwlagen en worden afgedekt door een samengesteld zadeldak met geglazuurde kruispannen. Het dakschild aan de voorzijde is verder doorgetrokken ten behoeve van de onderliggende veranda. De daknok is belegd met keramische vorstpannen. De één bouwlaag tellende achtervleugel is gedekt door een aangekapt zadeldak gedekt door asfaltbitumen. De verschillende kozijnen van het pand hebben aan de onderzijden houten lekdorpels en worden afgesloten door houten lateien.

De a-symmetrisch ingedeelde VOORGEVEL heeft een middenrisaliet met topgevel, die wordt afgesloten door een aangekapt zadeldak, voorzien van een gesneden en geprofileerde windveer. Achter een recente trap bevindt zich een uitspringend deel van de gemetselde borstwering, waarop een bordes is aangebracht. Het bordes heeft aan drie zijden een gesneden balustrade. Op de bèl etage heeft de gevel achter het bordes een 2-ruits stolpdeur, die aan beide zijden wordt geflankeerd door een enkelruits schuifraam met 3-ruits bovenlicht. Boven de ingang bevindt zich op de verdieping een balkon met een soortgelijk gesneden balustrade als die van het bordes. Dit balkon rust op de hoeken aan de buitenzijde op twee gesneden kolommen. Zowel het balkon als de verdieping rusten uit constructief oogpunt op een doorlopende rij uitstekende, aan het eind afgeronde, vloerbalken. Achter het balkon op de verdieping bevindt zich een groot deurkozijn, voorzien van een paneeldeur met twee glaspanelen. De deur heeft een 6-ruits bovenlicht en wordt geflankeerd door twee enkelruits ramen met 4-ruits bovenlichten. Boven een tweede rij uitstekende vloerbalken bevindt zich in de topgevel een dwarsgeplaatst rechthoekig kozijn, voorzien van drie gekoppelde 12-ruits draairamen met rondbogige afsluiting. Links van het middenrisaliet heeft de gevel boven de borstwering een kozijn met twee gekoppelde enkelruits draairamen, voorzien van 6-ruits bovenlichten. Boven de rij uitstekende vloerbalken bevindt zich op de verdieping een veranda met een gesneden balustrade. Achter de balustrade is de gevel voorzien van een stolpdeur. Het dakschild boven de veranda wordt ondersteund door drie gesneden kolommen, waartussen het hekwerk van de balustrade is bevestigd. Het dakschild is voorzien van een zinken mastgoot. Boven de mastgoot is aan de linkerkant van het dakschild een gemetselde schoorsteen aangebracht.

Aan de rechterzijde van het risaliet is de gemetselde borstwering voorzien van twee keldervensters met 2-ruits klapparamen. Boven de borstwering heeft de gevel aan de linkerkant een enkelruits schuifraam met 10-ruits bovenlicht. Aan de rechterzijde is de gevel voorzien van een kozijn met twee gekoppelde draairamen en 6-ruits bovenlichten. Aan de rechterzijde wordt de gevel beëindigd door een aanbouw met aangekapt lessenaarsdak aan de rechter zijgevel. Onder een geprofileerde gesneden windveer bevindt zich een klein 4-ruits klapparaam, voorzien van een 2-ruits bovenlicht. Op de verdieping heeft de rechterzijde van de gevel een veranda, voorzien van een gesneden balustrade. De balustrade bestaat uit vijf gesneden kolommen met daartussen gesneden hekwerk. Achter de veranda is het gevelvlak van de verdieping voorzien van een 2-ruits stolpdeur. Boven een zinken mastgoot is op de kruising van het rechter dakschild van de topgevel het en het rechter dakschild boven de verdieping een platgedekte houten dakkapel aangebracht. De dakkapel heeft twee gekoppelde 4-ruits draairamen en een omlopende geprofileerde daklijst.

De LINKER ZIJGEVEL heeft boven de gemetselde borstwering op de verdieping aan de rechterzijde een kozijn voorzien van een 2-ruits stolpraam met 12-ruits bovenlicht. Links hiervan bevindt zich een soortgelijk smaller venster met 8-ruits bovenlicht. Boven een rij uitstekende vloerbalken bevindt zich op de verdieping een kozijn met stolpraam en 10-ruits bovenlicht. Aan de rechterzijde wordt de veranda afgesloten door een halve rondboog. Boven een rij afgeronde vloerbalken bevindt zich in de topgevel een dwarsgeplaatst rechthoekig kozijn, voorzien van drie gekoppelde 12-ruits rondbogig afgesloten draairamen. Boven de topgevel bevindt zich een dakoverstek voorzien van een geprofileerde houten windveer. Aan de linkerkant van de gevel is een recente brandtrap bevestigd. Voor de terugspringende gevel van de achtervleugel heeft de belendende achtergevel van het hoofdhuus op de begane grond een deurkozijn met recente deur. Op de verdieping bevindt zich aan de rechterzijde een kozijn, voorzien van een stolpraam met 10-ruits bovenlicht.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Vlak boven de aankapping van de dwarsvleugel heeft de gevel een klein kozijn met een gekoppeld 12-ruits stolpraam. Boven de borstwering is de gevel van de dwarsvleugel tussen drie spantbenen telkens voorzien van meerruits stolpramen. Links van het laatste kozijn bevindt zich voor een afsluitende serre een groot getoogd kozijn, voorzien een middenraam met afgeronde flankerende ramen. Het middenraam heeft aan de onderzijde een strook van vier kleine vierkante ruitjes met hierboven een enkel raam. De flankerende ramen hebben een strook van acht vierkante ruitjes met daarboven een 2-ruits raam. Boven de gevel heeft het dak een zinken mastgoot.

De RECHTER ZIJGEVEL heeft op de verdieping een aanbouw van één bouwlaag met een gecementeerde plint. Deze is bereikbaar middels een houten trap. Onder een groot getoogd portaal, dat aan beide zijden is voorzien van een houten hek, bevindt zich een diep portiek. Hierin bevindt zich een 12-ruits paneeldeur, aan beide zijden geflankeerd door 8-ruits ramen. Rechts van het portaal heeft de gevel onder de dakrand twee gekoppelde 8-ruits ramen. De aanbouw wordt gedekt door een aangekapt lessenaarsdak met asfaltbitumen. Aan beide zijden wordt het dakschild afgesloten door een geprofileerde windveer, in het midden voorzien van een gevelteken in de vorm van een gestileerde drakekop. Boven de gevel is het dakschild voorzien van een zinken mastgoot. Voor de terugspringende gevel van de achtervleugel heeft de belendende achtergevel van het hoofdhuis drie gekoppelde 6-ruits ramen. Boven de borstwering is de gevel van de dwarsvleugel voorzien van een identieke indeling als de linker zijgevel.

De ACHTERGEVEL heeft in het midden van de gevel, voorafgegaan door een recente trap een deurkozijn met meerruits schuifdeuren. Deze worden aan beide zijden geflankeerd door een afgerond 2-ruits raam met daaronder een strook van acht vierkante ruitjes. Boven een aan de onderzijde decoratief gezaagde verticale beschieting van de topgevel bevindt zich een dwarsgeplaatst geprofileerd kozijn voorzien van een 12-ruits stolpraam. Het dakoverstek boven de topgevel heeft een geprofileerde en gesneden windveer.

Het INTERIEUR van de herberg heeft nog grotendeels de oorspronkelijke indeling met een centrale hal, die aan de linkerzijde wordt geflankeerd door een kantoorruimte met daarachter een douche- en toilet gedeelte. Aan de rechterzijde van de hal bevindt zich een ruime keuken. Op de bovenverdieping bevinden zich thans gastenverblijven welke zijn voorzien van een balkenplafond. De smallere vleugel aan de achterzijde is voorzien van vijf fraai beschilderde kapspanten met elkaar kruisende trek balken. Op de korbelen is in gouden letters het jaartal 1910 aangebracht. Ook de dakgordingen zijn voorzien van een fraai geschilderde decoratie. Op de gordingen rust de verticale grenen beschieting van de kap. Achter een tussenmuur met traditionele lambrizing en een recente open haard bevindt zich een open serre. Kap en kapspant zijn hier in een egale donkerrode kleur geschilderd. Het interieur bevat waardevolle elementen zoals de eiken parketvloeren gelegd in visgraatmotief en de oorspronkelijke paneeldeuren met origineel beslag.

Waardering

JEUGDHERBERG in Noorse stijl gebouwd in 1910.

- van architectuurhistorische waarde als zeldzaam voorbeeld van een monumentaal houten landhuis in Noorse stijl. Het pand valt op door hoogwaardige esthetische kwaliteiten zoals onder andere de detaillering van veranda's, hekwerk en kozijnen. Ook heeft het pand waardevolle interieurelementen zoals de fraai beschilderde kapspanten van de achtervleugel en de oorspronkelijke parketvloeren.

- van stedenbouwkundige waarde door de vrije ligging en de beeldbepalende functie in het huidige landschap binnen de Kring van Dorth.

- van cultuurhistorische waarde door het typologisch belang van het object. Waarschijnlijk heeft het object ertoe bijgedragen dat meer van dergelijke huizen in Noorwegen werden besteld.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Hoofdcategorie

Woningen en woningbouwcomplexen

Subcategorie

Woonhuis(K)

Functie

Woonhuis